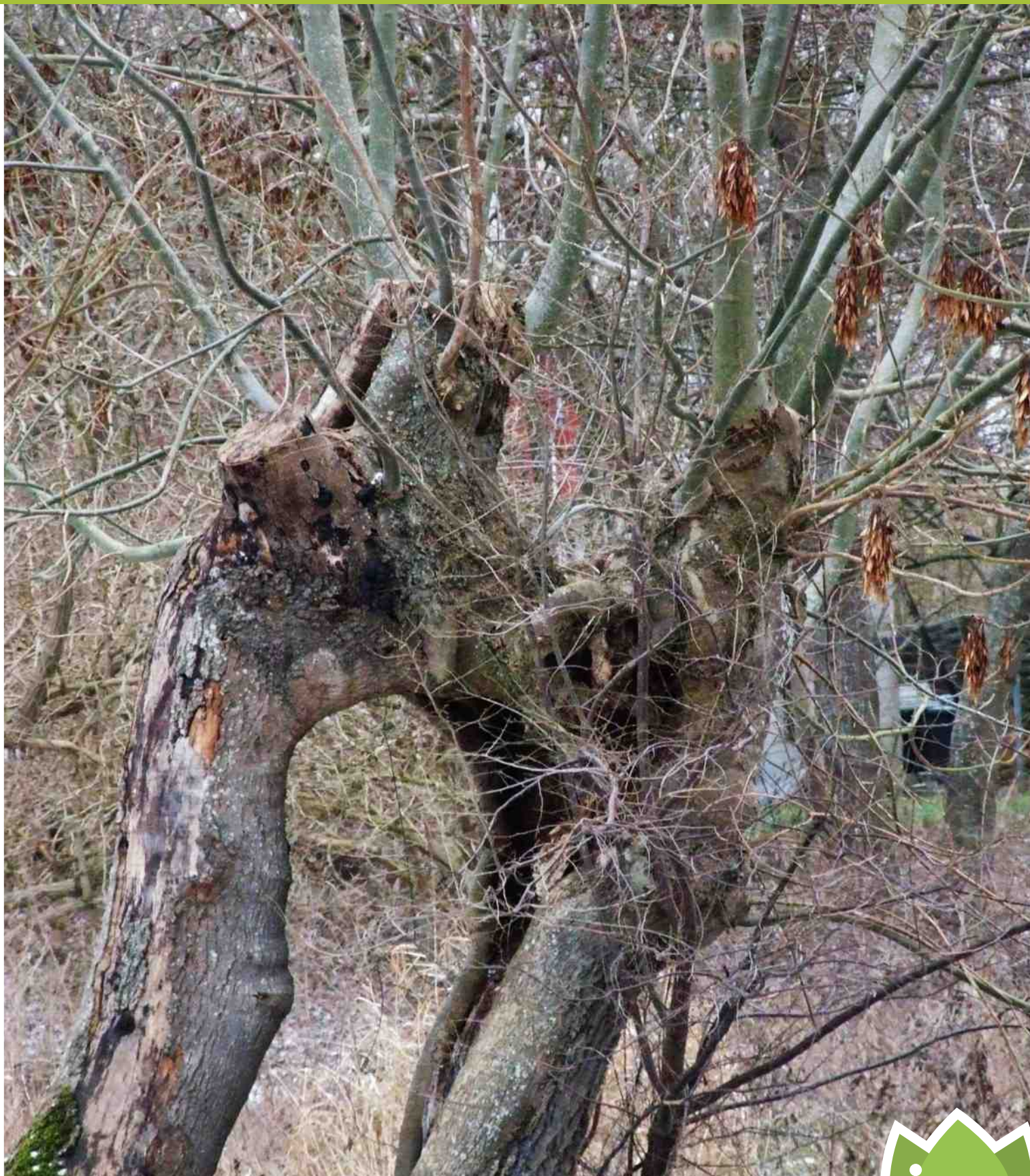

GENTIAAN

CONTACTBLAD IVN OOST ACHTERHOEK

BELEEF DE NATUUR!

IVN Oost-Achterhoek

Voorzitter:

Jacqueline Borgers-Collou, Looweg 10, 7152 AL Eibergen, tel.: 0545-479997, e-mail: jborgers-collou@hetnet.nl

Vice-voorzitter:

Marcel Karperien, Bronkhorstkamp 10, 7151 DJ Eibergen, tel.: 0545-478378, e-mail: h.b.j.karperien@utwente.nl

Secretaris:

E-mail: ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl, Postadres: Looweg 10, 7152 AL Eibergen.

Penningmeester:

Henriëtte ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: hterbraakvdk@planet.nl

Leden:

Jan Dirk Focker, Kamperweg 7, 7137 PA Lievelede, tel.: 0544-487469, e-mail: jandirk@focker.eu

André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Anke Hollink (Tevens vertrouwenspersoon), Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

WERKGROEPEN

Landschapsbeheer: Johnny Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

Promotie: Ben ter Braak, Tongerlosestraat 17, 7131 WH Lichtenvoorde, tel.: 0544-373277, e-mail: benterbraak@kpnmail.nl

Thema-avonden: Hans Berndsén, Papaverstraat 8, 7151 VZ Eibergen, tel.: 0545-477222, e-mail: j.berndsén1@upcmail.nl

Vleermuizen: Anke Hollink, Huikert 17a, 7161 GJ Neede, tel.: 0545-291109, e-mail: johnenankehollink@hetnet.nl

Wandelen: André Hendriks, Dorpsstraat 85, 7136 LJ Zieuwent, tel.: 0544-352043, e-mail: hendriks.wopereis@hotmail.com

Website: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel.: 0545-472457, e-mail: webmasterivnoostachterhoek@gmail.com

Contributie: Leden € 24,00

Huisgenoten: € 11,00

Jeugdlid: € 12,00

Donateur: € 11,00 (mag meer).

Bankrekening: Rabobank Achterhoek-Oost, NL88RABO0316440116 t.n.v. IVN

3	Van de bestuurstafel
4	Kees vertelt
5/6	De boomkikker
7	Nieuwjaarsbijeenkomst
8	De egel
9	Weer
10/11	Afdelingsnieuws
12/14	Activiteiten
15	De hop
16/17	Insecten
19	Agenda

Gentiaan nummer 107: December 2016

De Gentiaan verschijnt vanaf 2017 drie maal per jaar in april, augustus en december.

De redactie Gentiaan bestaat uit:

Vaste medewerkers: Els van Dijk, Iet Hensbroek, Marco Boekelder, Auke Hoekstra en Kees de Rooij.

Coördinator redactie: Frans Bomer, Havekortweide 9, 7152 KJ Eibergen, tel 0545-472457. E-mail: redactiegentiaan@gmail.com.

Sluiting volgend nummer: Het volgende nummer van de Gentiaan verschijnt half april. De sluitdatum voor de kopij is: 15 maart 2017

(Kopij digitaal aanleveren als platte tekst zonder opmaak. Foto's als losse jpg-bestanden in hoge resolutie.

Maximale omvang van bijdragen: ongeveer 500 woorden.)

Van de bestuurstafel

Allereerst sta ik namens het bestuur stil bij het overlijden van Theo Hermus. Tot het laatst was hij een enthousiast en actief lid van onze vereniging. Ons medeleven gaat uit naar allen die hij achterlaat. Elders in deze Gentiaan besteedt de redactie er extra aandacht aan.

Verder kunnen we vanuit het bestuur weer het nodige melden. Als IVN Oost-Achterhoek blijven we volop in beweging. Wij danken al die actieve leden weer voor hun inspanningen. We kunnen niet alles noemen, maar pikken 'de nieuwtjes' er even tussenuit.

- Het educatieproject is nu al een succes! Er hebben 55 klassen ingeschreven = 110 groepen en er zijn 15 begeleiders. De planning voor het voorjaar is bijna rond, waarmee dit schooljaar is afgerond. Een heel goede manier om basisschoolleerlingen met het IVN kennis te laten maken!

- Ook de vierde gidsencursus loopt op rolletjes. Ik mag optreden als gecommitteerde en heb vóóraf al wat lessen en excursies mogen bijwonen. Wat een goede groep! Ook langs deze weg complimenten daarvoor! We verheugen ons op het moment dat de gidsen na afronding van de cursus een extra impuls aan onze afdeling gaan geven.

- Het plan voor het waterzuiveringsterrein in Neede blijft een spannend en uitdagend project. Een samenwerkingsovereenkomst tussen IVN en Stichting Vleermuizen-dorp met als doel om te komen tot de oprichting van een stichting die het beheer gaat voeren kan binnenkort worden ondertekend. Maar overigens gebeurt er niks onomkeerbars totdat we de horloges weer gelijk hebben gezet op de aanstaande Algemene Leden Vergadering (ALV). Ook verder treden we er de komende tijd meer mee naar buiten. Zo is er tijdens de winterfair in Neede een publiekspresentatie van het project na een presentatie aan de buurt. Zie ook elders in deze Gentiaan.

- De Gentiaan verschijnt vanaf volgend jaar nog drie keer per jaar. Rond de zomer heeft uitgave niet zo'n zin. En het vraagt relatief een behoorlijk budget. Daarom zijn we op zoek naar adverteerders. Kosten: 30, 55 en 110 euro per jaar voor respectievelijk een kwart, een halve of een hele pagina. Vragen jullie allemaal eens om je heen? Wanneer je een belangstellende weet, graag even melden bij één van de bestuursleden.

Vrijwilligers zijn altijd zéér welkom! Bijvoorbeeld de landschaps- en vleermuizengroep kunnen nieuwe 'handjes' goed gebruiken. Dus weet je nog iemand! Zegt het voort!

- De decemberwandeling (de 18e) luisteren we ook dit jaar weer op met het blazen op de midwinterhoorn door Kees de Rooij. Ook worden er verschillende winterdrankjes geschonken. Komt dat zien, horen en proeven!

- We zijn bezig met de oprichting van een nieuwe werkgroep 'planten in hun omgeving' en zoeken daarbij samenwerking met de KNNV. De activiteiten zouden er dan uit kunnen bestaan dat we vier maal per jaar met geïnteresseerde KNNV- en IVN-leden het veld in gaan om planten te bestuderen én om ons af te vragen waarom ze nu juist op deze plek en onder deze omstandigheden groeien. Belangstellenden voor de organisatie kunnen zich opgeven bij mij (jandirk@focker.eu). In de volgende Gentiaan hopen we dan met data voor excursies te komen.

Dan nog belangrijke data: **Nieuwjaarsreceptie op 8 januari 2017** in het Natuurhûs te Neede en **Algemene ledenvergadering op 15 maart 2017** in de Kruidenhof te Eibergen. Zie ook elders in deze Gentiaan.

We blijven volop in beweging....

• Jan Dirk Focker

(advertentie)

Hendriks Landschapsonderhoud en de kleine tuin.

Dorpsstraat 85
7136 LJ Zieuwent
Tel: 0544-352043

Terugblik vanaf het oude bankje.

Tegen het eind van het zomerseizoen denk je terug aan wat geweest is. De natuur rondom, met daarin dieren en planten. Je denkt aan voorjaarsnachtvorsten, fruitgaarde en groentetuin. Ondertussen beginnen vogels al naar verre oorden te vliegen en sommigen besluiten hier te blijven omdat er voortaan het hele jaar door voedselaanbod is.

Oude bankje met midwinterhoorn in de winter.

Je bemerkt het korten van de dagen en het lengen van de nachten, zoals het altijd gegaan is. Lente, zomer, herfst en winter wisselen elkaar af in een vast bepaalde volgorde. De natuur ontwaakt in vele toonaarden, leeft en brengt oogsten voort, sterft in veelkleurige kleurschakeringen, slaapt een diepe slaap, wakend over het verborgen leven dat wacht op het leven brengende licht. De verstilde natuur en iedereen wacht op wat komen gaat. En in deze verwachtede donkere wereld klinken de sonore klanken van de -midwinter-hoorn..., 's zomers riep de hoorn het volk naar de hoeve en in de winter kondigt hij het Kerstfeest bij het terugkerende licht aan.

Blijft het bij deze ontboezeming waarbij de hoorn ons slechts nostalgisch herinnert aan hoe het was. Of is de hoorn een roep van -groene- hoop in onze duistere wereld van de heb-economie met z'n roof, uitputting en vernietiging van complete ecosystemen. En dat alles in ruil voor geld voor de machtige instituties der aarde. Voor stilte, duisternis, jaargetijden en groene harmonie is daarbij hun plaats ontnomen. Ze zijn ten prooi gevallen aan groei en een "leefbare" wereld. Dat is een wereld te midden van comfortabel steen, snel asfalt, ver van de natuur verwijderd.

Het is daarom goed dat het IVN ook schoolkinderen meer betreft bij alles wat er groeit en bloeit. Zo leren ze ontdekken dat de mensheid thuishoort in een groene wereld in harmonie met de natuur.

Daarom ga ik maar naar het oude bankje bij de poel en geniet van de vallende bladeren, omdat ik weet dat de nieuwe knoppen klaar zijn om te ontwaken tot groei naar een wilde weelde: de ultieme leefbaarheid. Nu nog zie ik in deze lente-winter de vlinders fladderen en begint de bleekselderij weer uit te lopen. Toch blaas ik de hoorn als teken van hoop, juist na Parijs.

Vanaf dit bankje nog een gezond najaarsgerecht van het seizoen. Alles uit eigen tuin tenzij vermeld.

Soep voor 6 borden:

Tuin: 3/4 l gemalen tomaten, 3 gestoofde uien en courgette, rozemarijn, salie, knolselderij, knoflook.

Winkel: vegetarische balletjes.

Bereiding: Door de blender halen, dan de pan in, geprakte vegetarische balletjes er in en naar smaak wat mosterd en tuinkruiden toevoegen

Groenteschotel:

Tuin: pastinaak, aardpeer, prei, boerenkool, knolselderie, tuinkruiden en rode biet.

Winkel: groenteburger.

Bereiding: Wokken en naar fantasie opgemaakt, de opgemakte borden even in de oven

Appelsap uit boomgaard:

Herfstmix van oude rassen: b.v. Jasappel, Princesse Noble, Lunterse pippeling, Roter Berlepsch.

Zomer voor-gerecht uit tuin

Deze zomerschotel ziet er uiteraard geheel anders uit dan het bovenbeschreven herfst-gerecht

Ik wens jullie fijne feestdagen en een goed 2017

• Kees de Rooij

Kopij

Heeft u een aardig natuurmoment beleefd, dat u wilt delen met anderen, stuur dan in voor de volgende Gentiaan uiterlijk op 15 maart 2017!!
Op bladzijde 2 ziet u hoe.

De boomkikker

Natura 2000-gebieden zijn gebieden die door alle Europese landen in de EU zijn vastgelegd met als doel om gezamenlijk leefgebieden voor bepaalde flora en fauna in stand te houden. In Nederland werden de gebieden aangewezen door het ministerie van Landbouw Natuur en voedselkwaliteit. In totaal zijn er dat 162, waarvan er 19 in Gelderland liggen en daarvan liggen er 6 in de Achterhoek (Wooldse Veen, Korenburgerveen, Bekkendelle, Willinks Weust, Stelkampsveld en het Teeselinkven).

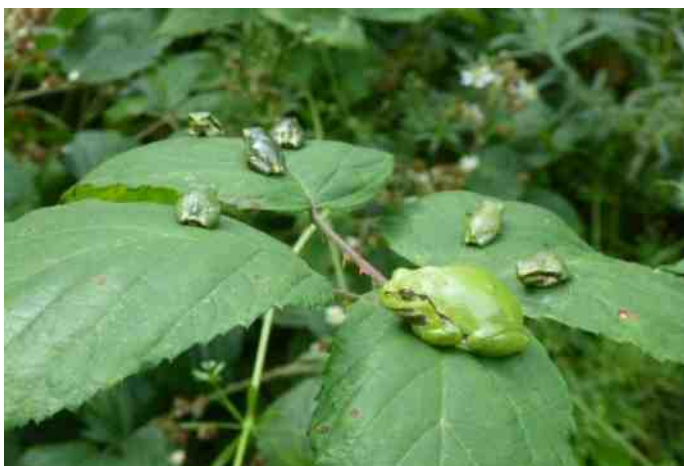
Het Teeselinkven is destijds aangewezen voor zwak gebufterde vennen, vochtige heiden, droge heiden, galigaanmoerassen en de gevlekte witsnuitlibel. Het gebied is uit natuuroogpunt van grote betekenis. Na terreiningrepen in de jaren tachtig en negentig nam het aantal boomkikkers gestaag toe en werd het Teeselinkven een van de belangrijkste gebieden van ons land voor deze zeer zeldzame en sterk bedreigde diersoort. De roep van de boomkikkermanetjes klinkt als een doordringend en langdurig aanhoudend kekkekkekkek, een geluid dat op windstille avonden tot op een kilometer afstand te horen is.

Visie/ toekomstbeeld

Het Teeselinkven is kerngebied voor de boomkikker. De eisen die deze soort aan zijn leefomgeving stelt zijn leidraad bij het beheer van het terrein. De boomkikker houdt van een rijk en gevarieerd landschap, dus in het kielzog van de boomkikker kunnen ook een heleboel andere zeldzame planten en dieren een plekje vinden. Er volgt nog een zeer uitgebreid beheerplan dat te ver zou gaan hier te vermelden.

(Bovenstaande gegevens zijn een korte samenvatting van de situatieschets uit de habitatrichtlijnen van Het Geldersch Landschap. Grootste bronvermelding vooral uit 2007)

Hoe het verder ging met het gebied en de boomkikkers

De populatie boomkikkers in het Teeselinkven groeide uit tot de grootste van het land. Omdat het terrein niet toegankelijk was voor publiek hadden de boomkikkers hier alles om zich in alle rust voort te planten.

Echter..... Onze voormalige minister van landbouw, de heer Bleker besliste anders. Hij vond het Teeselinkven te klein, niet de moeite waard en schrapte het uit de lijst van Natura 2000-gebieden. Met alle gevolgen van dien! De landbouwers in de omgeving gingen volkomen voorbij aan de afspraken die in het beheerplan waren opgenomen en begonnen voortvarend met de kap van de omliggende bomen, bewerkten het land weer op de oude manier, waardoor inspoeling van voedselrijk water weer de overhand kreeg. Het werd stil rond het Teeselinkven en het kekkekkekkekkek verdween langzaam uit het gebied!

Nieuwe plek

Wat verder in het gebied ligt natuurgebied "het Vleer", met o.a. het oude zwembad. Het zwembad is dankzij de groei van waterplanten, het glooiend maken van de wand en het teruggeven aan de natuur langzamerhand een vennetje geworden. Beton wordt overwoekerd door mos, struiken krijgen langs de randen alle gelegenheid om zich te ontwikkelen. En juist op deze unieke plek hebben zonaanbiddende badgasten plaatsgemaakt voor groene kikkers en boomkikkers, die nu op de oude zonneweide liggen te zonnen! (sluiting zwembad 1992).

Boomkikker(*HYLA ARBOREA*)

Lengte 3-4 cm.

Kleur: gifgroen, soms veranderend naar grijsgroen, afhankelijk van temperatuur en gemoedstoestand. Huid: glad, onderkant korrelig.

Kwaakblaas: 1 onder de kin.

Voortplanting: half april worden eitjes afgezet op waterplanten.

Hij dankt zijn naam aan de overwegend klimmende levenswijze. Zit meestal in lage struiken (voorkeur braam) dicht bij het water. Overwinteren in holle bomen, holtes van boomwortels en tussen houtstapels. Vanaf augustus start de winterslaap om vervolgens in april weer te ontwaken!

Foto's (gemaakt in het Vleer): Piet Schadee.

• Anke Hollink.

(advertentie)

www.camping-eversman.nl

Bliksteeg 1, 71 61 PG Noordijk (Neede) Tel. 0545 291906

Kom Genieten van het buitenleven,
de natuur, rust en ruimte op
Camping D'n Eversman!

Een gezellige kleinschalige groene camping in
het stiltegebied van Noordijk met
verwarmd zwembad met peuterbad,
kinderboerderij en speeltuin.

In het hoogseizoen en de meivakantie
zijn er leuke kinderactiviteiten.

Groepsaccommodatie "De Schöppe". 33 pers.

Uitnodiging

voor de

Nieuwjaarsbijeenkomst

op 8 Januari 2017

van 14.30-17.00 uur.

Natuurlijk weer in het gezellige

Natuurhûs

Koeweidedijk in Neede

*Onder het genot van een hapje en een drankje
is er dan gelegenheid elkaar “alle goeds” toe
te wensen voor het jaar dat dan voor ons ligt*

*Na een kort officieel gedeelte is er dan volop
tijd om het glas te heffen en met elkaar te
praten.*

*We wensen U hele fijne feestdagen en noteer
deze bijeenkomst alvast in de agenda!
Hopelijk mogen we ook U begroeten.*

De egel

Wanneer we egels zien, is het vaak een dood exemplaar langs of op de weg.

Per jaar worden heel wat egels doodgereden.

Het zijn meestal de mannetjes die aangereden worden. Zij kunnen wel zo'n 3 kilometer per nacht afleggen. Het oversteken van een weg hoort daar dan ook vaak bij.

De laatste keer dat ik levende egels zag, was in het centrum van Utrecht. Dit was in oktober. Twee jonge egeltjes, waarschijnlijk van een late worp? Soms tot in november kunnen egels jongen krijgen. Het is dan vaak te laat in het seizoen om nog voldoende voedsel te vinden. Als ze te weinig onderhuids vet aangemaakt hebben, zullen ze de winter niet overleven.

Eén van de egeltjes die we zagen in een plantsoen in Utrecht is terechtgekomen bij de egelopvang. Volgens de vinders was het diertje ziek en te klein om de winter goed door te komen.

Egels worden blind en doof geboren. Ze zijn ook helemaal kaal, maar al een paar uur na de geboorte beginnen de stekels te groeien. Die zijn in het begin helemaal wit.

Per worp zijn er 3 tot 6 jongen. Na 11 dagen kunnen ze zich al oprollen!

Om zich te kunnen oprollen, heeft een egel een aangepast spierstelsel. De staart-rugspier wordt samengetrokken en op die manier rolt hij zich op.

Na 2 maanden zijn de jongen zelfstandig en worden ze verstoten door de moeder.

Dan moeten ze zelf op zoek naar voedsel.

De egel is een insecteneter. Maar ook regenwormen, slakken (een nuttig dier in uw tuin dus!), spinnen, pissebedden, kevers en zelfs jonge vogels staan op het menu. Afhankelijk van wat het seizoen in de aanbieding heeft. En blijkbaar is er in een stad genoeg voedsel te vinden!

De uitwerpselen zijn glanzend zwart met een punt aan één uiteinde. De donkere kleur komt door de insectenresten en de overblijfselen van kevers.

De egel houdt een winterslaap. Meestal vanaf oktober tot maart/april.

Met de vaak zachte winters (klimaatverandering?) zal de egel wel eens wakker worden. Ook al zijn ze hongerig, het voedselaanbod zal toch een stuk minder zijn dan in het voorjaar of de zomer.

Maar ook als het te koud wordt en hij dreigt te bevriezen, wordt hij wakker. Daardoor gaat de stofwisseling omhoog. Weer warm rolt hij zich weer stevig open en wacht op de lente. Een leuk weetje is: de lichaamstemperatuur daalt tijdens de winterslaap van 30-35 naar ongeveer 8 graden. En het aantal hartslagen van 190 naar 20 per minuut.

Egels kunnen aardig wat geluiden maken. Ze snuiven bij het eten; knorren bij gevaar en fluiten bij de paring. Maar ook piepende en sissende geluiden komen voor.

Jaren geleden hoorden we geluiden buiten bij de voordeur en zagen twee wel zeer luidruchtige egels met elkaar in de weer.

Wat 'onze' egels precies aan het doen waren, weet ik niet meer!

• Els van Dijk

Ledenmutaties

Aanmeldingen:

Mevr. Angela van der Tuin, Lochem

Dhr. Eltjo Rendering, Neede

Dhr. Hendrie van de Bospoort, Winterswijk-Woold

Mevr. Coby van Roest, Winterswijk-Woold

Mevr. Jacqueline Piels, Lichtenvoorde

Helaas zijn ons ook 2 leden overleden:

Theo Hermus is op 16-9-2016 overleden

Plonie Verkerk is op 14-11-2016 overleden

Duizend jaar weer, wind en water in de Lage landen

Er is er maar één die er over kan vertellen en dat is de Heer J. Buisman. Hij heeft inmiddels al 6 delen geschreven over vroeger. We zijn nu bezig met deel 3 en dat is van 1450 – 1575.

De vorige keren is er in de Gentiaan veel verteld over overstromingen, blikseminslagen, strenge winters en meer van dat onheil. Maar er zijn ook verhalen uit die tijd over dieren en ondieren. En daar gaat het nu over.

De WOLF

De laatste tijd doet de wolf haar intrede bij ons in Beuningen.

De wolf die begin september door een boer in Beuningen bij Denekamp is gesignaleerd, is afkomstig uit een roedel in de deelstaat Mecklenburg in het voormalige Oost-Duitsland. De Beuninger wolf is de derde in ruim 100 jaar die Nederland aandoet.

OVER DIEREN EN ONDIEREN

Ook in de Middeleeuwen wordt er gejaagd, hetzij omdat men het dier eten wil (moet), hetzij om de vacht of andere waardevolle delen. Daarbij betreft het diverse soorten herten, zoals het prachtige edelhert, en verder hazen en konijne:, vogels en ook de bever, het grootste Europese knaagdier. Erg gespitst is men op de zogenaamde ondieren, vaak roofdieren. Een verordening van de hertog van Pommeren uit 1492 noemt er vijf waar op gejaagd moet worden: wolf, beer, vos, los (lynx) en wilde kat. In andere bronnen is de lijst langer en omvat ook otter, bunzing, marter, das en diverse soorten vogels zoals de kraai, raaf, ekster, oehoe en andere soorten uilen.

Niettemin hebben de dieren in de opvatting van de middeleeuwen een ziel.

Men jaagt met klem, strik, net, val, kuil, gif en na circa 1450 ook met schiettuig. In elke rivier of beek vangt men zalm en forel, ook een soort zalm. Zalmen zwemmen in de paaitijd vanuit zee massaal de rivieren op. De zalm en de veel kleinere beekforel zijn zeer gevoelige indicatoren voor ook maar de geringste vervuiling en ze zijn thans uit de meeste West-Europese rivieren verdwenen. Een verlies is ook, dat de duizenden visvijvers die men in de Middeleeuwen bij iedere stad en elk klooster aantreft, teneinde een regelmatig aanvoer te waarborgen, na de 16de eeuw worden drooggelegd. Van de belangrijke grote 'ondieren' is de bruine beer het meest kwetsbaar, wat mede een gevolg is van de geringe fertiliteit: slechts één of twee jongen per jaar. In de Germaanse mythologie speelde dit reusachtige dier nog een prominente rol en in de Middeleeuwen is het omgeven met een waas van geheimzinnigheid. Maar in 1446 wordt het (voor zover bekend) laatste West-Europese exemplaar gedood bij Munster in Westfalen. In de dichte loofwouden van Hessen, Thüringen en het Alpengebied weten de beren zich langer te handhaven. In de 17de en 18de eeuw worden ze gedegegradeerd tot zielige curiositeiten op de kermis.

Wolven zijn zeer fertiel en mobiel, na een dracht van 64 dagen werpen ze 4 tot 6 jongen en ze kunnen per dag 60

kilometer en meer afleggen. Daardoor houden ze het in West-Europa tot in de 16e eeuw uit. Wolven zijn gebonden aan bossen. Krijgen ze bij winterweer gebrek aan voedsel, dan naderen ze dorpen en eenzame hoeven om vee te roven en dat is het moment waarop menige Middeleeuwer het klamme zweet uitbreekt. Iedereen kent immers wel gevallen waarbij baby's en kleuters en zelfs volwassen mensen zijn opgevreten en ook heeft men als kind de sprookjes horen vertellen waarin wolven een verraderlijke en sinistere rol spelen. Grof gezegd is de wolvendichtheid omgekeerd evenredig met de mensendichtheid: tijdens de crisis (14e eeuw) en in de oorlogstijd (Honderd-, Tachtig- en Dertigjarige Oorlog) neemt hun aantal toe en moet men drijfjachten houden om de populatie wat in te dammen.

WAT TE DOEN ALS EEN WOLF OM JE HUIS SLUIPT?

De Menagier de Paris geeft zijn vrouw een recept, dat zowel tegen wolven als vossen effectief is. Neem de wortel van nieskruid en droog die wortel heel goed. Daarna moet de wortel nog bewerkt worden en gemengd met honing en bloed. Het gehele recept is te vinden op bladzijde 63. Men kan ook een dood dier als lokaas gebruiken en daar het gemaakt poeder van het nieskruid gewoon over uit strooien.

Nu is de wolf een zeldzaam dier maar een paar eeuwen terug was dat dus wel anders.

• Auke Hoekstra

Afdelingsnieuws

Op deze pagina's treft u een aantal zaken aan die op dit moment actueel zijn

Project waterzuivering Neede

Update project Waterzuivering Neede

Er zit schot in de zaak!

Zoals jullie allemaal weten, is het idee om op het verwaarloosde terrein van de waterzuivering aan de Kronenkamp in Neede een natuurgebied te ontwikkelen samen met de Stichting Vleermuizendorp Neede (SVDN)

Op 21 november hebben we van de provincie een aanbestedingsprijs van € 5000,- gekregen die we uitgereikt hebben gekregen voor een publiek van 200 personen allen werkzaam in of betrokken bij de groene ruimte. De provincie heeft besloten tot uitreiking van deze prijs omdat ze het een zeer inspirerend en bijzonder plan vinden. De prijs is bedoeld voor projecten waarbij de burger een grote rol speelt en betrokken wordt.

Op 9, 10 en 11 december zijn de plannen gepresenteerd aan de gemeenteraad en het publiek tijdens de winterfair in Neede.

Het ziet er dus naar uit dat we in 2017 eindelijk kunnen starten met de uitvoer.

Dit betekent dat we ook aankomen in de fase waarin we enthousiaste meedenkers en medewerkers zoeken om het project handen en voeten te geven.

Voor aanmelding of info:ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl of tel. 0545-479765

• Jacqueline Borgers-Collou

Scholenproject Berkelland

Het educatieproject voor het schooljaar 2016/2017 is alweer in volle gang. Ook dit jaar kunnen we dankzij de subsidie 'Regeling Landschap' van de gemeente Berkelland en de provincie weer veel kinderen in contact brengen met de natuur. In oktober en november hebben we al een aantal activiteiten met de scholen uitgevoerd en voor het komend voorjaar en zomer zitten we helemaal vol. Er hebben zich dit schooljaar 18 scholen aangemeld in totaal zo'n 1600 leerlingen.

Ondanks dat we een goed en enthousiast team hebben, zijn we nog steeds op zoek naar uitbreiding van dit team zodat we aan de vraag kunnen voldoen. Hierbij dus een oproep aan mensen met hart voor de natuur (alleIVNers natuurlijk) en affiniteit met natuureducatie en kinderen.

Voor info graag contact opnemen met Jacqueline Collou via ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl of 0545-479765.

• Jacqueline Borgers-Collou

beleef de natuur!

Uitnodiging

Algemene Leden Vergadering van IVN Oost-Achterhoek
Woensdag 15 maart 2017 om 20.00 uur
In de Kruidenhof te Mallum

Ontwerp Agenda

1. **Opening, mededelingen, ingekomen stukken**
2. **Notulen Algemene Ledenvergadering 16 maart 2016**
Worden eind februari 2017 aan de leden toegestuurd. Een aantal exemplaren zullen beschikbaar zijn ter vergadering.
3. **Jaarverslag 2016**
Wordt eind februari op de website geplaatst. Een aantal exemplaren zullen ook beschikbaar zijn ter vergadering.
4. **Verslag penningmeester 2016**
Op aanvraag bij de penningmeester verkrijgbaar; wordt ook ter vergadering verstrekt.
5. **Verslag van de kascontrole door de kascommissie en benoeming leden nieuwe kascommissie**
6. **Samenwerking met Stichting Vleermuizendorp Neede**
Oprichting nieuwe stichting in het kader van de ontwikkeling van 'Natuurpark Kronenkamp' (voormalige waterzuivering Neede).
7. **Rooster van aftreden bestuursleden;**
 - Aftredend in 2017: Henriette ter Braak(penningmeester)
 - Aftredend in 2019: Andre Hendriks.
 - Aftredend 2020: Jacqueline Borgers en Anke Hollink.
Door het voortijdig aftreden van Gertrude Bomer (secretaris) en het niet herkiesbaar zijn van Henriette ter Braak zijn deze vacatures helaas nog niet vervuld.
8. **Rondvraag/sluiting eerste gedeelte van de bijeenkomst.**

Pauze

Programma na de pauze staat in het teken van de ontwikkelingen rond het 'Natuurpark Kronenkamp'

Vacatures

Voor de twee vacatures in het bestuur, secretaris en penningmeester (ALV 2017), hebben \zich nog geen kandidaten gemeld.

Daarnaast zijn er nog mogelijkheden voor leden die actief willen worden in diverse werkgroepen.

Heeft u interesse laat het dan weten via ivn-o-achterhoek@kpnmail.nl

Kopij

Stuur de kopij voor het volgende nummer van de Gentiaan uiterlijk 15 maart 2017 in!!

Op bladzijde 2 ziet u hoe.

Activiteiten

Op deze pagina's vindt u een aantal impressies van activiteiten zoals thema-avonden en wandelingen, op onze website is in een aantal gevallen meer te lezen en te zien.

Landschapsbeheer in het Needse Achterveld

Staatsbosbeheer kocht tussen 1961 en 2007 diverse stukken grond in het gebied het Needse Achterveld en inmiddels is het een 112 hectare groot natuurgebied. Het is één van de drie nog resterende natte heidevelden in Nederland. Het ontstaan en bestaan dankt de heide aan het ingrijpen door de mens in de natuur (heide= half natuur).

Door een grote hoeveelheid opslag van de berk en grove den dreigde een van de mooie heidevelden te verdwijnen. De werkgroep Landschapsbeheer van het IVN Oost-Achterhoek is Staatsbosbeheer hier te hulp geschoten om dit stuk heide van de ondergang te redden.

De ochtend dauw hangt nog boven het veld als we begin september beginnen met de heide te bevrijden van de opslag van jonge berken, bramen struiken en kleine den.

We zijn steeds met ongeveer tien mannen en vrouwen druk aan het werk, en dat enkele weken op woensdagmiddag en zaterdagochtend.

Niemand heeft het er over dat het 30 graden is en dat we in de zon staan te werken, we zien er uit alsof we net onder de douche vandaan komen, maar het frisse luchtje ontbreekt in dit geval, dat zullen we thuis onder douche wel veranderen.

Die vervelende bramenuitlopers zorgen nog wel eens dat iemand bloed aan handen of benen heeft, want die stekels gaan dwars door de werkhandschoenen en kleding heen.

Maar we gaan er voor om de heide er weer mooi uit te laten zien!

Waar te veel berken staan zullen we er diverse bomen tussen uit halen, in stukken zagen en de takken op stapels gooien, deze zullen binnenkort door Staatsbosbeheer worden verwijderd.

Dat het af en toe wel eens wat zwaarder werk is blijkt dat deze bijna nieuwe extra sterke spade het heeft begeven.

• Piet Schadee

Zin om ook te helpen?

We kunnen nog wel enkele mensen gebruiken om lekker in de natuur te werken.

Informatie en of aanmelding bij:
Johnny Hollink 0545-291109

Wandeling Wooldseveen

Wandelen in het Wooldseveen op zoek naar paddenstoelen.

Verslag van de IVN KNNV excursie op 16 oktober 2016.

Wat betreft de weersomstandigheden zat het niet mee op deze lang vooraf geplande excursie.

Het was heerlijk najaarsweer. Maar dat was het al wat langer, dus het was vooral ook heel droog en niet zo geschikt voor het laten verschijnen van de vruchtlichamen der mycelia, dat zijn paddenstoelen uiteindelijk. Nu is een veengebied toch altijd wat natter dan andere gebieden en vonden we nog leuke exemplaren. We speurden er naar bij het 'voorwandelen' op zaterdag 15 oktober. Met 12 deelnemers hadden we toen al een echte excursie! We vonden ongeveer 20 soorten. Enthousiast met de boekjes en de spiegelgjes erbij probeerden we uit te maken welke soorten het waren.

Stobbezwammen

De volgende dag was het weer nog beter en de opkomst onverwacht groot: 29 mensen. Er was geen krantenbericht over verschenen, maar het uitdelen van de IVN brochures met het excursie programma bij vorige gelegenheden werkte hier door.

Het Wooldse veen is ook zonder speciale aandacht voor paddenstoelen al bijzonder genoeg en ook daarover hebben we het een en ander verteld. De turfpakketten in dit veen zijn wel drie meter dik geweest, de ontginning daarvan is wel een paar honderd jaar gaande geweest en pas rond 1960 definitief gestopt.

Daarna zijn er verschillende pogingen gedaan om de neergang van de oorspronkelijke natuur door vermeting en verdroging te keren en de regeneratie van het hoogveen te bevorderen. Het grootste deel van dit veengebied ligt in Duitsland en heet daar: Burloër en Vardingholter Venn.

In 1983 heeft men aan de Duitse kant van het veen een soort ringdijk eromheen gelegd met een plastic folie tot aan de ondoorlaatbare ondergrond van keileem en tertiaire klei. Daardoor bleef inderdaad veel neerslagwater in het veen aanwezig, maar dat verzamelde zich vooral in grote poelen vlak tegen de ringwal. Die waren te diep om de veenmossen in te laten groeien en elders bleef het veengebied te droog; dat kwam vooral door de grote hoogteverschillen van zuidwest naar noordoost. Vanaf 2012 zijn er na lange voorbereidingen weer nieuwe, kostbare maatregelen getroffen:

- bomen dragen veel bij aan de verdroging dus die werden voor het grootste deel gekapt.
- het veen werd in 4 compartimenten verdeeld door bestaande en enkele nieuwe veendijken te voorzien van een houten damwand tot aan de ondoorlaatbare ondergrond. Tussen die compartimenten ontstaat zo een hoogteverschil in de waterstand van een halve meter, wat men goed kan opmerken als men over zo'n dijk wandelt.

Oude zwavelkopjes

- de waterstand wordt gemonitord met een net van meetpalen en geregeld met schotten in de diepe ringvaart die tegen de oude ringwal aanligt.
- een groot aantal percelen die naburig zijn aan het veen worden ingericht als bufferzone. Dit proces is nog in volle gang en doet de hoop leven dat hier op de duur een zeer interessant samenhangend natuurgebied zal ontstaan. Tegelijkertijd is er in het Nederlandse deel van het veen door Natuurmonumenten een wandelpad, gedeeltelijk over een planken steiger, aangelegd met op de grens een uitkijktoren, zodat men zonder gevaar in het veen kan wandelen.

In drie groepen liepen we dan vandaag ook deze wandeling. Hans Bernds en Ed Grotenhuis begeleidden de groepen met de meeste interesse in paddenstoelen en ondergetekende nam de restgroep die vooral veel over het Wooldse veen als zodanig wilden weten. Ik geloof dat alle deelnemers op deze wijze in hun belangstelling bediend zijn. De wandeling in het bruin en rood gekleurde veen, minder nat dan gewoonlijk, met zijn oude grenspalen van Bentheimer zandsteen en met oude turfvingaten waarin het hoogveen weer aanwast, blijft een groot genoegen.

• Ton Reerink

Thema-avond Dassen

Drie-en-dertig bezoekers trok deze thema-avond over dassen op 12 oktober 2016 in Winterswijk.

Van te voren vertelde een aantal mensen mij al over het aanwezig zijn van dassenburchten in hun omgeving – geweldig! En ik neem aan dat zij dan ook aanwezig waren op deze bijzondere avond.

Onze spreker, Jeroen Kloppenburg uit Deventer vertelde met grote kennis van zaken en enthousiasme over de das:

Energiek bewegend over de gehele breedte van de zaal gaf hij aan hoe groot een dassenburcht kan zijn. Soms verdacht ik hem ervan stiekem zelf een das te zijn, of te willen zijn.

Over Jeroen: was in zijn jeugd al geïnteresseerd in de natuur. Daarom in 2008 de IVN-gidsencursus met goed ge-

volg afgelegd. De dassen trokken zijn aandacht, dus rond Deventer alle dassenburchten geïnventariseerd. En momenteel is hij coördinator van de dassenwerkgroep Deventer. Ook otters trokken zijn aandacht, en vele andere dieren. Nu adviseert en interesseert hij mensen met diverse workshops.

Over de das zelf:

In principe is het een vleesetend dag-roofdier, maar door menselijke ingrijpen is hij een beetje verbannen naar de schemering. Zijn voedselinname past de das aan aan de seizoenen: regenwormen, insecten, een verlaten aasdier, maar ook mais en kruiden.

De das maakt een burcht die bestaat uit een aantal toegangs- en vluchtpijpen, met daarin diverse kamers: kraamkamer, speelkamers en voorraadkamers. Deze burcht kan zich, cirkelvormig, tientallen meters uitstrekken. Een enkele keer maakt een vos daar gebruik van en neemt een verlaten pijp en kamer als nest. Dat blijkt in de praktijk aardig goed samen te gaan, die twee burens.

Maar een vos is een niet zo proper dier, en de das wel. De das zal dan ook de verbindingen naar de vossenhuiskamer dichtmaken omdat die stinkt naar urine en prooi. De das maakt de ingang naar de burcht op een aparte manier: van boven rond – en aan de onderkant afgevlakt (denk aan een gekantelde hoofdletter 'D'.) Een vossepip is ovaalvormig en hoog.

Een das is nogal eigenwijs en zit vast in zijn eigen patroon van voedselzoeken. Daardoor worden dassen regelmatig verkeersslachtoffer. Gelukkig nemen natuurorganisaties daarvoor maatregelen: Speciale daspijpen en dasovergangen bij wegen.

Agrariers klagen wel over de das, immers zij beschadigen landbouwgrond door hun gewroet naar regenwormen en het stelen van mais, maar de das is niet verantwoordelijk voor infectieziekten zoals rundertuberculose. Eerder andersom, want een besmette koeienvlaai blijft wekenlang liggen. De das – een heerlijk dier met race-strepen op zijn kop (ja ik ben een rally-rijder).

• Hans Berndsen

Thema-avond Vloeiweidesystemen

Thema-avond Vloeiweide systemen (ism KNNV/IVN-OA)

Woensdag-avond 09 november 20:00 uur op het Veldwerkcentrum Lankheet te Haaksbergen werd ons kleine groepje bezoekers verrast door landgoedbeheerder Eric Brinkman met een gezellig houtvuur in de haard, koffie en kruidnoten. Enthousiast vertelt hij over vroeger, toen het voor boeren belangrijk was om in de winter het water van rivieren, beken en sloten over het grasland te laten lopen. Dit zorgde ervoor dat het gras niet bevroor en er voedingsstoffen werden afgezet zodat de boer al vrij vroeg in het jaar een eerste grasoogst kon binnenhalen. Een ingenieus systeem van dijkes, dammen en stuwen zorgt voor het gewenste resultaat.

Op het Lankheet is dit oude bevoeiings-systeem weer in ere hersteld en kunnen wij het in werkelijkheid aanschouwen. Op dit moment is er een proef gaande om de kwaliteit van de bodem te controleren. Daarom staat er om de week wel en geen water op het grasland. De vroegere boeren waren uit ervaring enorme milieu-deskundigen.

Momenteel lijdt de intensive akkerbouw tot wat problemen:

- Verdroging
- Vermesting
- Verzuring

Dit leidt tot verdichting van de bodemstructuur en door de verplichte mestinjectie in de bodem tot een verschraling van het bodemleven, wat weer negatieve gevolgen heeft voor de weidevogelstand.

Dus het oude systeem van weidebevoeiing heeft enorm veel voordelen:

- Afzetten van voedingsstoffen.
- Schadelijke dieren worden opgeruimd.
- Snellere hooioogst.

Met verschillende afbeeldingen laat Eric duidelijk zien hoe je deze kunstwerken in het landschap kunt herkennen: Let op een verlaging in een beekwal, of een bijzondere structuur in een beek.

Er gaat dan werkelijk een andere (water)wereld voor je open.

• Hans Berndsen.

Hop (*Humulus lupulus*)

In dagblad Trouw stond op 18 november een artikel over onkruiden en het gebruik daarvan. Zo gebruikte men de zaden van de berenklaauw bij de bereiding van bier. Deze zaden hebben een conserverend en lustopwekkend effect en, zo gaat het verhaal, daar was de katholieke kerk niet zo blij mee. Zo'n 500 jaar geleden werd het "Reinheitsgebot" ingesteld. "Vanaf dat moment," zo schrijft men, "mocht bier niet meer met kruiden worden gebrouwen maar alleen met hop, wat juist een rustgevend effect heeft."

De vrouwelijke plant.

Dat is eigenlijk de voornaamste reden van bestaan van de hop. In België zijn heel wat hopkwekerijen ten behoeve van de productie van bier. Maar let wel: alleen vrouwelijke hopplanten werden geplant. Het was zelfs bij wet verboden om mannelijke planten in de omgeving te kweken. De mannelijke planten bevatten namelijk veel vetten en vetzuren en die hebben een slechte invloed op het schuim.

Hoe zo'n vrouwelijke hopplant er uit ziet kunt u op de foto zien. Eigenlijk denk ik, dat u de plant wel kent. Hij slingert zich om bomen en struiken heen, de stengel voelt wat stekelig aan en de bladeren zijn handvormig, gelobd en hebben een scherp getande bladrand. In de nazomer, als de hop bloeit is het leuk om zo'n tak in een bloemstuk te verwerken.

Maar om op het bier terug te komen: hiervoor worden de bloemen gedroogd en vervolgens worden de bellen uitgeklopt en gezeefd, zodat het stuifmeel overblijft. Hierin zit de bitterstof, die het bier zo'n geliefde smaak geeft. Op bijgaande foto zijn de gele halsklieren (het stuifmeel) duidelijk te zien. Zoals u wel zult weten zijn er talloze biersoorten. Er worden dan ook verschillende hopsoorten ge-

kweekt. Bij de ene zal het aroma van belang zijn, terwijl de andere soort geliefd is om de bitterheid. In de verschillende variëteiten varieert het percentage etherische oliën van 0,5 % tot 5%. Voor Lambiek bijvoorbeeld wordt overjarige hop gebruikt die een kaasgeur heeft en waar de bitterheid uit is verdwenen.

Nou ja, dat is vooral de waarde van de hop voor het bier. De hop heeft ook een andere waarde: hij is namelijk de waardplant van de gehakelde aurelia. De rupsen van deze vlinder kunnen soms een hele oogst teniet doen!

Hoe is nou eigenlijk de naam *humulus lupulus* ontstaan en de Nederlandse naam hop?

Hunulus is afgeleid van de rijke grond waarin de plant meestal groeit en de naam *lupulus* betekent wolf, want de plant kan zich net zo vastgrijpen aan andere planten als de wolf aan zijn prooi.

De naam hop komt van het Germaanse en Angelsaksische woord "hoppa" dat klimmen betekent.

Met de foto van de hop zult u nu gemakkelijk deze plant in het wild herkennen. Hij gedijt goed in de Achterhoek.

Hop stuifmeel.

Behalve voor het bier en de rust wordt hop ook nog om andere redenen gebruikt:

In de signatuurleer vertelt men, dat de typische geur wijst op een werking via het zenuwstelsel en de gele kleur op een werking via de spijsvertering.

Zo kan men hop gebruiken bij het bestrijden van slapeloosheid en het verminderen van angst.

Uitwendig als antisepticum bij zweren.

En jonge scheuten van de plant kun je gewoon eten.

Om het verhaal compleet te maken: men gebruikt hop nog in shampoos en vanwege de gele tot diepbruine kleur als verfstof.

• Iet Hensbroek

In memoriam

Toen Theo eind vorig jaar bijdragen voor de Gentiaan begon te schrijven was hij al ernstig ziek. Hij heeft toen 4 afleveringen over de insecten aangeleverd, zodat dit jaar in elke Gentiaan een bijdrage kon verschijnen. Helaas moeten we deze laatste bijdrage postuum plaatsen, Theo is ons toch nog snel ontvallen. We zullen hem en zijn bijdragen missen.

Insecten

Microvlinders Microlepidoptera

Een grote familie van microvlinders is de grasmottenfamilie (Crambidae) met een aantal onderfamilies. De naam zegt het al ze komen vaak voor op grassen en ze hebben een specifieke vorm. Het zijn kleine langwerpige motjes. Enkele voorbeelden zijn de egale vlakjesmot (*Catoptria pinella*), de gewone grasmot (*Chrysoteuchia culmella*) en de zilverstreepgrasmot (*Crambus pascuella*). De rupsen zijn typische stengelboorders in de grassenfamilie. Omdat deze familie veel belangrijke voedingsgewassen aantasten waaronder ook mais, worden sommige grasmotten als schadelijk beschouwd.

Egale vlakjesmot

Gewone grasmot

Zilverstreepgrasmot

Andere grasmotten zien er anders uit zoals de lijnvalkmot (*Evergestis forficalis*). Deze heeft als waardplanten enkele kruisbloemigen, zoals boerenkool en spruiten en deze heb ik dan ook gefotografeerd in onze volkstuin. Een klein motje dat je vaak ziet op munt is het muntvlindertje (*Pyrausta aurata*).

Lijnvalkmot

Muntvlinder

Eén van de volgens mij mooiste is de waterleliemot (*Elophila nymphaeta*). De vlinder is voornamelijk te vinden in vijvers en poelen en heeft fonteinkruid, waterlelie en gele plomp als waardplant.

Waterleliemot

De eitjes worden onder water afgezet op bladranden. De rupsen maken kokertjes van stukjes blad, die aanvankelijk met water gevuld zijn en later lucht bevatten, als de rupsen overgaan op luchtademhaling. De verpopping vindt onder water plaats. Overdag houdt de vlinder zich schuil onder bladeren. Het schuilen onder bladeren is zeer algemeen bij microvlinders. Ga bijvoorbeeld maar eens met een stok door de brandnetels en je ziet ze (als ze verstoord zijn) wegvliegen en snel onder een ander blad wegkruipen. Een ook zeer mooie mot is het egelskopmotje (*Nymphula nitidulata*). Deze soort heeft als waardplant zoals zijn naam al zegt egelskop en de gele plomp. Hij overwintert als rups. De rups kan ook onder water leven.

Egelskopmotje

Voor heel veel info over microvlinders zie: microlepidoptera.nl

• Theo Hermus

(advertentie)

ONTWERP, AANLEG EN ONDERHOUD VAN BELEVINGSVOLLE TUINEN

(0)545 - 292 568

POST@TUINENVANGEERDINK.NL

WWW.TUINENVANGEERDINK.NL

(advertentie)

**RUIM 30.000 TECHNISCHE ARTIKELEN
UIT VOORRAAD LEVERBAAR**

**IJZERWAREN • TUIN EN PARK • CONSTRUCTIE
MECHANISATIE • TECHNIEK**

(advertentie)

VOOR KWALITEIT TEGEN BETAALBARE PRIJZEN

Dagelijks verse aanvoer van aardappelen groente en fruit

Wij staan op de volgende markten:

DINSDAG: EIBERGEN

WOENSDAG: BORNE

DONDERDAG: BELTRUM

VRIJDAG: RUURLO

Agenda

Zondag 18 december 2016 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling bij Harreveld: Winterwandeling.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Nicolaasweg bij de brug over de Veengoot 7135 KK.

Vrijdag 30 december 2016 KNNV Oost-Achterhoek

Bloeiende plantenwandeling in de dorpskern van Winterswijk.

Vertrek: 13.00 uur.

Zaterdag 7 januari 2017 KNNV Oost-Achterhoek

Vogelexcursie naar de uiterwaarden van de IJssel.

Vertrek: 09.00 uur vanaf net VVV-kantoor in Winterswijk.

Zondag 8 januari 2017 IVN Oost-Achterhoek

NIEUWJAARSRECEPTIE

14.30 - 17.00 uur Natuurhûs, Koeweidedijk, Neede.

Zondag 8 januari 2017 IVN NMA

Doorstapwandeling Het Klooster.

Start: 11.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats aan de Aaltenseweg (Hengelo Gld) ter hoogte van de Markeplas.

Woensdag 11 januari 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Bijzondere natuurgebieden vlak over de grens.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Dorpshuis Den Diek, Dijkstraat 30, 7131 DP Lichtenvoorde.

Entree: € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Zondag 15 januari 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Doorstapwandeling van ongeveer 12 km.

Aanvang: 11.00 uur.

Startplaats: Kulturhus 't Stieltjen, Wolinkweg 12, 7273 SL Haarlo.

Zaterdag 21 januari KNNV Oost-Achterhoek

Mossenexcursie.

Vertrek: 10.00 uur vanaf de Storm, Haitsma Mulierweg 11, 7101 BX Winterswijk.

Zaterdag 4 februari 2017 KNNV Oost-Achterhoek

Baumberge excursie.

Vertrek: 09.30 uur vanaf Cultureel Centrum De Storm in Winterswijk per auto.

Zondag 12 februari 2017 IVN NMA

Wandeling op landgoed Ampsen: Winter op Ampsen.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats bij de toegangsweg naar het landgoed, Laan Ampsen 8A, Lochem.

Woensdag 15 februari 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: De ondergrond van de Oost-Achterhoek.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.

Entree: € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Zondag 19 februari 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Groenlo: Groen Groenlo.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Oude gemeentehuis Hoek Mattelierstraat/ Kevelderstraat, 7141 BE Groenlo.

Woensdag 8 maart IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Vogels herkennen.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: De Huve, Grotestraat 52, 7151 BD Eibergen.

Entree: € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Woensdag 12 maart 2017 IVN NMA

Wandeling kasteel Hackfort: Voorjaarsbloemen.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats kasteel Hackfort, Baakseweg 6, Vorden.

Woensdag 15 maart 2017 IVN Oost-Achterhoek

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Kruidenhof te Mallum.

Zondag 19 maart 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Wandeling Winterswijk/Ratum: Voorjaarsbloemen langs de beek.

Aanvang 14.00 uur.

Startplaats: Lutje Kössink/Spieker Kössink = Scholtenboerderij, Kremerweg 6, 7113 CB Winterswijk.

Zaterdag 25 maart 2017 KNNV Oost-Achterhoek

Voorjaarsvogels Bekendelle.

Start: 08.30 uur.

Startplaats: De Stenen brug in Bekendelle, Klandermansweg.

Zondag 9 april 2017 KNNV Oost-Achterhoek

Rijke voorjaarsbossen bij Wüllen en Ahaus (D).

Start: 09.00 uur.

Startplaats: Oude gemeentehuis, Mevr. Kuipers-Rietbergplein 1, 7101 DD Winterswijk.

Zondag 9 april 2017 IVN NMA

Wandeling landgoed De Kieftskamp: Wandelen in een oud kampenlandschap.

Start: 14.00 uur.

Startplaats: Lieferinkweg (zijweg van Lindeseweg) bij het begin van de Kieftskampweg.

Zondag 16 april 2017 IVN Oost-Achterhoek

Wandeling Eibergen: Waterland.

Aanvang: 14.00 uur.

Startplaats: Parkeerplaats Kerkloolaan, 7152 BN Eibergen.

Woensdag 19 april 2017 IVN/KNNV Oost-Achterhoek

Thema-avond: Bloemen en insecten kunnen niet zonder elkaar.

Aanvang: 20.00 uur.

Locatie: Zonnebrinkkerk, Zonnebrink 61, 7101 NB Winterswijk.

Entree: € 5,00 (Leden IVN/KNNV € 3,00) inclusief 1 consumptie.

Zie ook de actuele agenda's op:

www.ivn.nl/oost-achterhoek

www.knnv.nl/oost-achterhoek

www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek

BURO @LLOU

TUIN & LANDSCHAPSONTWERP

- Tuinontwerp voor particulieren, instellingen en bedrijven.
- (Her)inrichting van boerenerven.
- Landschapsplannen.
- Cursussen.
- Advies.

www.burocollou.nl

Buro Collou is een **ontwerpbureau** dat zowel grootschalig als kleinschalig werkt. Grootschalig in de vorm van bijvoorbeeld **landschapsplannen** en kleinschalig in de vorm van **tuinen** voor particulieren en instellingen. Natuur en milieu zijn in alle gevallen belangrijk voor de ontwerpkeuzes. Streekeigen beplanting, landschappelijke context en duurzame materialen zijn het uitgangspunt. Buro Collou maakt (her)inrichtingsplannen voor boerenerven, bijvoorbeeld in het kader van functieverandering, waarbij het streekeigen karakter van huis en erf voorop staat.

Looweg 10 7152AL Eibergen 0545-479765 jac@burocollou.nl
www.burocollou.nl

Buro Collou is aangesloten bij vereniging 'Wilde Weelde' vakgroep natuurrijke omgeving.

Buro Collou draagt het IVN een warm hart toe.

